

Per unes polítiques d'infància prioritàries

RESUM ESQUEMÀTIC DE LES CONCLUSIONS DE LES

Jornades de reflexió INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA A CATALUNYA, promogudes per l' Associació Diomira, i celebrades a Barcelona els dies 18 i 19 de Gener de 2006

En el context facilitat per la conferència marc de Trond Waage, exOmbudsman de Noruega, i a partir de quatre taules rodones i vuit grups de treball, els participants a les jornades, professionals a títol personal i representants d'institucions i serveis públics i privats, reunits pels comuns interessos i preocupacions en relació al títol de les Jornades, exposem un seguit de consideracions i plantejem un ventall de propostes als diferents agents socials i polítics sensibles a la infància i l'adolescència a Catalunya.

CONSIDERACIONS GENERALS

Desenvolupar el potencial humà i social que tenim en la població infantil i adolescent de Catalunya és un repte que no es pot separar del reconeixement efectiu de la ciutadania de tots els nens, nenes i adolescents, dels seus valors i de les seves competències, de les seves responsabilitats i dels seus drets.

En el context d'una societat acceleradament canviant constatem situacions i dinàmiques socials absolutament noves tant per a joves com per adults, i tan a nivell micro-social (vida quotidiana, usos del temps, relacions interpersonals, valors) com macro-social (dinàmiques globalitzadores, entorn europeu), que requereixen l'adopció de canvis urgents en les polítiques i en el conjunt de la nostra societat, no exempts d'incerteses, per tal d'aconseguir que els canvis inevitables incloguin elements positius en benefici de tots.

Entre els molts elements i fenòmens que considerem que és molt important de tenir en compte, constatem:

- Una àmplia dificultat per a una bona i autèntica comunicació intergeneracional, tant a nivell micro-social (família, escola) com macro-social (població adulta i institucions polítiques i socials amb la població jove).
- Un creixent distanciament entre les cultures infantils i juvenils i les cultures adultes (noves infàncies, noves ma/paternitats...).
- Una necessitat de major i més ràpid coneixement i comprensió de les « noves realitats » en què viuen infants i adolescents (mitjans audiovisuals, noves tecnologies de la informació i la comunicació, nous problemes socials...), i per a que això succeeixi cal imprescindiblement tenir en compte la seva perspectiva davant de les mateixes.
- La important necessitat de canviar actituds històriques de malfiança vers a infants i joves (« no sabem on anirem a parar amb aquesta joventut que està perdent tots els valors... »), quan els propis adults també estem canviant profundament i ràpidament, a l'hora que

canvien els nostres valors i les nostres expectatives vers els més joves (i que, paradoxalment, ens volem mostrar resistents als canvis).

- La importància i urgència de crear instàncies i espais polítics i institucionals participatius, on elaborar i tirar endavant programes d'intervenció pensant en la població infantil i adolescent globalment, integralment, transversalment (es pensa amb l'infant i adolescent com a malalt, com a alumne, com a usuari de serveis.... però qui hi pensa com a infant o com a adolescent ?)
- La transcendència de disposar d'instàncies independents, i de referència per als propis infants i adolescents, dedicades a vetllar pels seus drets, a tots els nivells territorials.
- El repte de potenciar la creació d'espais socials on infants i adolescents puguin exercitar la responsabilitat (el valor més aspirat a l'entorn europeu pels adults en l'educació dels més joves).
- El creixent reconeixement de la importància d'organitzar espais de trobada i participació d'infants i joves, fins i tot a nivell internacional (Barcelona serà la seu del 3r Congrés Mundial de la Infància i l'Adolescència el novembre de 2007).

CONCLUSIONS DELS GRUPS DE TREBALL

a) Grup de treball sobre *Les polítiques locals i generals d'infància*

- Cal fer visibles els infants, considerar-los ciutadans del present, amb plena ciutadania. Vetllar per l'interès superior de l'infant en totes les accions que es duen a terme.
- Cal atendre la totalitat dels infants (de 0 a 18), sovint els extrems (la petita infància i l'adolescència) queden al marge dels programes i accions que s'adrecen a aquest grup.
- Cal elaborar un pla estratègic d'infància a partir d'una avaluació prèvia al territori i que aquesta es faci a partir del treball coordinat entre totes les administracions i els agents implicats. Cal entesa entre ajuntaments i Generalitat per optimitzar els recursos. Els Plans d'Infància no han de ser exclusius d'administracions locals, sinó també de diputacions i Generalitat.
- Cal un treball transversal entre les diferents àrees implicades a cada ajuntament. Cal crear les estructures adequades que donin via a aquest treball, més enllà de la bona voluntat dels tècnics que hi treballen.
- Cal elaborar una visió integral de la infància (treballar per a tots els infants del municipi, no només aquells que es troben en situació de risc social).

- Cal implicar les famílies, tot i que es constata la dificultat d'aquesta implicació (costa més quan es tracta de nova ciutadania), en bona part per la no conciliació de la vida familiar i laboral.
- Cal implicar la resta d'agents socials que hi intervenen. En aquest sentit, cal fer xarxa i calen Projectes Educatius de Ciutat per aconseguir que Infància no depengui tant de la voluntat política del moment i compti amb recursos, accions i estructures permanents.
- Cal proximitat, és a dir, apropar els serveis a la infància.
- Els Plans educatius d'entorn poden ser un bon model d'apropament al territori, però no són suficients, perquè parteixen de l'escola i no tenen en compte altres àmbits.
- Calen més recursos per als ajuntaments. I que aquests no reproduïxin el model de precarietat que pateixen en matèria d'infància de cara a les entitats que hi treballen. Cal establir convenis plurianuals tant per als ajuntaments com per a les entitats.
- Les polítiques locals d'infància tenen la mancança de la participació, cal facilitar més aquesta participació, que no es limita als consells d'infants (haurien de ser més inclusius).

b) Grup de treball sobre *L'infant i el seu entorn*

- S'ha de donar més importància a l'entorn com a factor d'influència en el desenvolupament social de l'infant i de l'adolescent.
- Abans l'entorn socialitzador de l'infant i de l'adolescent era el carrer, ara això ha desaparegut, però l'associacionisme educatiu s'ha convertit en el seu substitut, tot i que s'està intentant recuperar el carrer.
- L'escola no s'ha de treure de l'entorn dels nens i nenes i dels adolescents, al contrari, l'escola s'ha d'implicar més en l'entorn de l'infant i obrir-se a la comunitat.
- Cal un reconeixement dels agents socials que formen l'entorn dels nens i nenes, però sobre tot cal un reconeixement bidireccional i un respecte mutu entre aquests agents: escola-família-associacionisme educatiu-administració. Això s'aconsegueix creant espais comunitaris. Si no es donen aquests espais comunitaris, l'administració hauria d'intervenir perquè es produeixin.
- Cal donar més importància a l'educació no formal i a l'educació informal. No es tracta d'*aparcar* els fills en activitats extraescolars. La família s'ha d'implicar també en aquestes activitats extraescolars.
- Cal una conciliació d'horaris, no només laboral i familiar, sinó també amb els horaris dels altres agents de l'entorn. Els professionals de l'àmbit de l'educació i de l'atenció a la infància haurien de tenir més flexibilitat horària per facilitar punts de trobada amb la família.
- La família i l'escola són transmissores de valors. No és cert que la família estigui en crisi, més aviat hi ha un canvi de model degut a la realitat tant canviant d'avui dia, on prima la

immediatesa, el consumisme i la manca de responsabilitat. L'escola també és transmissora de valors perquè quan s'educa, al mateix temps, es transmeten valors.

- Què necessiten els infants i adolescents del seu entorn:
 - a. Necessiten opinar i participar en la gestió del seu entorn, així com poder triar què volen fer en el temps no formal. Han d'aprendre què implica la participació social i el fet de prendre decisions.
 - b. Necessiten grups d'iguals amb els quals interactuar i que el respectin, sobretot els adolescents.
 - c. Necessiten estar amb els seus pares i mares i tenir una estabilitat en el seu entorn.
 - d. Necessiten un temps d'activitat no dirigida, un espai per a la creació i la imaginació lliure.
- Cal una coordinació de tots els agents que formen part de l'entorn de l'infant i de l'adolescent, que treballin transversalment i en xarxa. Que vagin tots en el mateix vaixell i sabent cap a on anar.

c) Grup de treball sobre *Usos del temps i consum*

- Es necessiten dinamitzar polítiques per afavorir la disposició de temps dels pares i les mares i preparar els adults per saber estar amb els infants. Especialment, es precisa una formació per aprendre a estar amb els infants.
- Es precisen programes d'atenció, assessorament i orientació a les famílies: abans de ser pares i durant el període d'educació dels fills (fins independitzar-se). Programes vinculats als centres d'atenció primària i centres educatius.
- Crear espais de trobada: espais alternatius als espais de consum o espais públics amb risc. Crear espais de trobada de pares i infants petits. Proposta d'activar i dinamitzar el projecte d'escoles obertes. Atenció als horaris d'obertura.
- Tractar les temàtiques vinculades a la infància des de perspectives plurals (pluridisciplinars/administratives...) s valora el treball en xarxa de totes les associacions relacionades amb infants. També es valora l'apropament dels treballs en xarxa desenvolupats per les associacions als propis territoris.
- Cal conscienciar a diferents sectors d'intervenció de les administracions sobre les necessitats dels infants (per exemple en la construcció d'una escola no s'ha de primar el disseny, sinó les necessitats dels infants i dels professionals).
- No es pot parlar en nom de la infància sense comptar amb les seves pròpies opinions i avaluacions.

d) Grup de treball sobre *L'infant i l'adolescent en un món acceleradament canviant*

- Cal racionalitzar l'horari laboral dels pares i mares
- Cal facilitar espais de lleure educatiu i potenciar-los.
- Cal canviar el marc legal per adequar els espais (incloses les escoles) a l'horari dels joves. Per exemple, ampliar l'horari de les biblioteques.
- Potenciar l'oci nocturn i alternatives d'oci juvenil.
- Cal que arribin arreu de Catalunya els programes de lleure que s'estan potenciant a les grans ciutats. Fer arribar instal·lacions per a tots.
- Promoure espais per practicar la responsabilitat, comunitats d'aprenentatge...
- Promoure participació més real als consells escolars i a la vida municipal per part dels infants i joves. Escoltar i tenir en consideració els més joves.
- Propostes que poden ser en funció de:
 - Vida escolar
 - Vida a la ciutat
- Existeixen problemes de comunicació generacional, cada vegada es polaritzen més (fem galàxies a part)
- Cal lligar participació amb responsabilitat.
- Calen:
 - Mecanismes d'expressió per als infants (fer-los partícips)
 - Comunitats d'aprenentatge
 - Mediació escolar feta pels propis infants i adolescents.
 - El problema és la por a allò que diuen els joves. El jove ha de veure que allò que proposa es té en consideració.
 - Racionalització dels horaris laborals per intercanviar l'educació

e) Grup de treball sobre *La infància en risc social*

Es constata la necessitat de treballar en xarxa, amb coordinació i tenir el mateix objectiu per aconseguir un resultat feliç. Cal:

- Prevenir situacions que derivin en situació de risc.
- És necessari intervenir en l'entorn, i es fa des de fa anys, però s'han de coordinar els recursos i també aconseguir un avenç en coordinació a través de la xarxa local d'atenció a la infància.
- Es necessita saber els recursos del territori i les diverses problemàtiques de cada població o territori. Cada problema s'ha d'enfocar de diferent manera.
- Els Recursos Educatius de Ciutat formen part de la xarxa, els coordines i descobreixes què falta realment, aquell ens en lloc l'administració, que coordinarà que és el que falta i com ho solucionarà. Idea de duplicitat i diversitat, es tracta d'una metodologia diferent. S'ha de

visualitzar i orientar per part de l'administració, responsable de garantir la qualitat dels serveis que es presten, i garantir els drets dels infants, competència administrativa.

- S'ha de reconèixer també el paper de la iniciativa social, valorar-la i endinsar-la a la xarxa, evitar duplicitats. La xarxa permet també crear dinàmiques comunes d'unificació de criteris, la diversitat és bona, però l'enfocament ha de ser l'adequat.
- S'han d'evitar duplicitats entre entitats i administracions. Cal coordinació i corresponsabilització, la societat civil fa de grup de pressió, assabenta a la administració de les mancances, i necessiten recursos que han de derivar de l'administració.
- La falta de recursos, programació i diners fa que el resultat positiu minvi els caps de setmana per falta d'educadors de carrer, per exemple. Es manifesta una incoherència, potser és necessària una redistribució dels diners.
- Hem guanyat en deteccions, però el tractament de la família no s'ha resolt. Com es pot generar canvis en ella per evitar el risc? Qui fa aquest tractament?
- A nivell d'indicadors, i respecte del risc social, hi ha consens en el seu concepte respecte les administracions, però, quan s'ha detectat com intervenir?
- Cal responsabilitat de protegir l'infant i evitar que la família continuï en la situació que crea la possibilitat de risc, s'ha de tendir a un treball eficaç i efectiu, treballar a partir de les possibilitats existents en cada moment, sempre s'ha de creure que hi ha una possibilitat de treballar, enfocar-lo de manera positiva.
- S'ha de treballar a partir dels elements sans, no estigmatitzar.
- Cal que ens plantejem la possibilitat de treballar amb les famílies i nens a casa, sense treure els nens de casa seva i ficar-los a centres, privant-los del seu entorn habitual, cas per exemple de maltractament d'un dels pares....

f) Grup de treball sobre *Infància i adolescència: Un repte intergeneracional*

- Hi ha un desplaçament segons els canvis de la societat. Els joves es veuen diferenciats entre els pares, professors, monitors, família... S'ha de trobar com abordar aquesta relació d'una manera en què els adolescents puguin aportar allò que creuen, que se'ls escolti i no hi hagi, per tant, una barrera generacional.
- Hi ha un canvi social molt important. Neguem la capacitat dels joves per tirar endavant certes iniciatives. Hi ha incomprensió en no saber què fer davant d'una joventut que potser és diferent, però no tant, de la nostra. Caldria treballar conjuntament per tal de no penalitzar al jovent i que les notícies positives envers els jovent tinguin més ressò mediàtic.
- El concepte de jovent el tenim interioritzat com un terme positiu. "És molt gran però té un esperit molt jove", es creen cremes per no envellir... Però, en canvi, a les notícies el jove és protagonista en successos negatius.

- Sempre ha existit els conflictes intergeneracionals. De fet, n'ha d'haver-hi. Hem de fer d'acollidors i d'intentar conduir-los. Però, també estem limitats pels recursos i és aquí on les forces socials s'han de preocupar perquè no hi manquin.
- La joventut és una etapa molt conflictiva, s'ha allargat el període de l'adolescència. Abans s'era jove als 14 anys i s'entrava al circuit laboral, s'entrava en el món adult mes ràpid i es tenien més responsabilitats de les que té ara el jovent.
- Les relacions intergeneracionals eren més habituals. Ara les relacions i les conflictivitats són diferents. Falten referents.
- S'acostuma a etiquetar l'adolescent, cosa que fa que ells mateixos actuïn en funció de l'etiqueta... Ara la joventut engloba un període molt gran. Els que són joves menys joves no deixen que els més joves desenvolupin aquest paper de canvi social. En certa manera, és normal que si amb 35 anys ets jove, vegis a un de 18 com a un nen.
- En la presa de decisions no es té prou en compte que els adolescents i joves siguin protagonistes del seu propi creixement. Hi ha poc temps per dialogar. En comptes de enraonar no es deixa fer. No hi ha recursos propis i ni se'ls escolta.
- Manquen vies de participació pels joves. Això li donaria sentit i potenciaria valors, però falten estratègies per ensenyar a participar. Hi ha joves que per haver viscut amb cultures autoritàries i que mai han negociat no saben com muntar estructures de participació. Ens faltarien tallers de pares, ens manca una altra manera d'ensenyar a nivell participatiu. Els petits accepten més l'autoritat, però els adolescents no. Però n'hi ha que no saben participar sinó imposar. S'ha de trobar l'equilibri en el tema de la participació, doncs de vegades volen abusar de la negociació, no entén que en certs moments no pot decidir.
- A nivell de grup hi ha el perill que uns quants decideixen per la resta. És aquí on s'accentua la idea del líder i la por d'anar en contra i t'excloïu del grup. S'ha de tenir l'opinió de tots i no d'uns quants.
- S'ha de trobar eines per poder prendre decisions i perquè aportin la seva pròpia opinió. S'han d'establir mecanismes per gestionar la participació on tothom pugui dir la seva.
- Hem avançat molt l'edat de l'adolescent, els nens imiten als joves. Se'ls fa créixer molt ràpid quan encara no els hi toca.
- S'ha de potenciar el valor de l'esforç i no l'èxit social que s'està implantant. Manquen valors essencials.

En síntesi, considerem que cal:

- Tractar el conflicte com a font d'aprenentatge amb un caire positiu.
- Donar importància de la participació i sobretot per als que han d'ensenyar a participar.
- Incrementar els espais propis per l'adolescència (franja desemparrada).
- Passar del *no* per sistema a la negociació.

- Donar eines i pautes a la presa de decisions.
- Considerar i aprofitar el paper de la tecnologia en el món dels infants i adolescents.

g) Grup de treball sobre *La participació cívica de l'infant*

- Participar és prendre part en projectes col·lectius mitjançant l'ús de la paraula i l'acció compromesa.
- Els infants són ciutadans del present, de l'aquí i de l'ara, amb drets i responsabilitats, i com a tals els han de poder exercir.
- La participació dels infants és un exercici de ciutadania de caràcter processual que incideix en la formació personal i en la vida de la col·lectivitat.
- Una cultura participativa ha de partir de tenir la voluntat (del creure), s'ha de saber com fer-la possible, ha d'haver una inversió, i ha de suposar un procés d'aprenentatge.
- La participació infantil comença escoltant allò que diuen els infants.
- La participació ha de partir d'una condició d'iguals, d'una reflexió que ens dugui a entendre que hem de renunciar dels interessos personals per a que el procés participatiu sigui una realitat i produeixi una transformació col·lectiva.
- La participació és un constructe amb diferents àmbits de participació (personal, quotidià, familiar, social, lleure, esportiu...).
- La participació infantil requereix temps.
- La participació infantil ha de ser una proposta que requereix d'una definició i planificació conjunta.
- La participació hauria de partir de la definició i redefinició de les intencions i reptes implicats en els projectes col·lectius.
- A la participació infantil és tan important assolir els objectius com el procés educatiu implícit.
- Participar és re-dissenyar estratègies que permetin adequar els objectius a la realitat.
- La participació és un objectiu en sí mateix.
- La participació ha de ser un contingut, metodologia i valor present en la formació dels professionals.
- La participació suposa tota una reforma social conjunta en tots els àmbits on els infants estan implicats.
- Els infants i els adults formem part de la mateixa societat i estem sotmesos a les mateixes influències de l'entorn social.
- La participació és una responsabilitat col·lectiva que ha d'estar impulsada des de les administracions públiques.

h) Grup de treball sobre *Comunicació i Lleure*

- No es tracta només de regular els continguts o els missatges dels mitjans de comunicació, sinó d'educar els infants i adolescents perquè tinguin una actitud crítica davant d'aquests continguts. Des del món educatiu (en el sentit més ampli) s'ha d'educar en una lectura crítica dels mitjans de comunicació.
- Encara que existeix un òrgan que vetlla pels continguts dels mitjans de comunicació a Catalunya, com és el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, no existeix a la resta de l'estat espanyol, i cada vegada ens entren més mitjans de comunicació al territori. A més, a través d'Internet els nens i adolescents també reben moltes informacions i aquest mitjà és més difícil de regular.
- Les famílies haurien de jugar un paper important també com a educadors crítics del consum dels mitjans de comunicació.
- El pacte amb els mitjans de comunicació també pot ser una bona línia de treball. Per exemple, l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona ha pactat amb Barcelona Televisió per fer programes educatius en horari infantil.
- Incorporar el llenguatge i la realitat de les noves tecnologies dins dels plans educatius. Utilitzar-los com a recursos habituals. Cal aprofitar-los per comunicar-nos, precisament, amb els joves i infants.
- La societat avança molt ràpid en l'ús i incorporació de les noves tecnologies, però no hem superat els problemes de comunicació entre pares i fills, la comunicació intergeneracional.
- Les noves tecnologies i els nous canals de comunicació s'han d'incorporar al sistema educatiu, ja que encara no hi són plenament. L'escola s'adapta als canvis socials molt lentament, cal trencar la seva estructura burocràtica perquè els professionals de l'educació puguin tenir més autonomia per donar resposta a les noves necessitats de la societat.
- Cal fer prendre consciència als mitjans de comunicació del fet que també tenen part de responsabilitat com a agents educadors dels infants i adolescents.
- Cal un reconeixement de la educació no formal, del lleure, que és tant important com l'educació formal, ja que treballa actituds, valors, etc. Els avenços que s'han fet (com ara el Conveni que regula el sector de l'any 2005) s'han aconseguit des de les persones, entitats i empreses que treballen en el lleure.
- El lleure està agafant força ja que s'ha convertit en una demanda social. Hi ha demanda de més horari extraescolar per als infants i adolescents, i aquest horari es pot omplir amb lleure educatiu. Però perquè això arribi a tothom, cal més dotació pressupostària, no ho poden afrontar per si sols els ajuntaments. Caldria incloure-ho en els pressupostos generals de l'Estat.

- És necessari crear i definir la figura del professional del lleure. La formació del professional del lleure hauria de ser més real i més concreta, enfocada a les necessitats reals. Cal preservar la figura del voluntariat de lleure, que aporta, entre altres coses, els valors de l'associacionisme.
- Cal diferenciar entre els diferents tipus de treballadors del lleure: els que atenen als nois i noies a les hores d'acollida, les hores de menjador, etc. i aquells que treballen el lleure els caps de setmana i durant períodes festius a través de l'associacionisme o entitats de lleure.
- No s'ha creat una estructura administrativa d'educació que atengui la realitat dels nous conceptes de lleure i les necessitats socials. No és el mateix fer un casal a una escola bressol que amb nois i noies de secundària.

PROPOSTES

Per tot el considerat i conclòs en els espais participatius d'aquestes Jornades, demanem a tots els nostres representants al Parlament de Catalunya, a tots els partits polítics amb representació parlamentària, a les institucions públiques de Catalunya, a les ONGs i institucions privades implicades amb la infància i la joventut, a totes les instàncies sensibles amb els infants i adolescents del nostre país, i a tots els ciutadans de Catalunya que impulsin amb energia i prioritat mesures i actuacions per tal que:

- S'acceleri l'adopció de canvis legislatius i polítics per **incrementar la conciliació de la vida laboral i la vida familiar** de les mares i els pares amb infants i/o adolescents, de manera que, entre d'altres coses, es facilitin més espais de relació intergeneracional.
- Es creïn instàncies i s'assignin funcions per elaborar i executar **polítiques i actuacions integrals** per a la infància i l'adolescència.
- Es desenvolupi un **marc normatiu** que faciliti aquestes polítiques integrals, i que no es busqui tant tenir legislació novedosa, com legislació eficaç.
- Es dissenyin i executin **avaluacions de l'impacte social** de les noves normatives o dels canvis legislatius que afecten als infants i adolescents.
- Es prioritzin menys els programes novedosos i pilot, per incentivar els **programes eficaços, i avaluats** satisfactòriament pels propis infants, adolescents, i per les seves famílies.
- S'instrumentin dinàmiques àgils pel **coneixement i la comprensió** de les noves realitats que viuen els infants i joves de Catalunya, bo i recollint les seves opinions i punts de vista, sota la premissa que ens cal conèixer i valorar millor a les nostres pròpies noves generacions.

- S'intensifiquin les actuacions per desenvolupar **l'aplicació de la Convenció de les Nacions Unides a Catalunya**, i es realitzin **informes regulars** d'aquesta aplicació.
- S'incrementi la dedicació de **recursos materials i professionals** destinats a la infància i l'adolescència amb necessitats educatives especials i amb necessitats de protecció social.
- S'acceleri **l'acostament del món escolar a la vida social** i quotidiana real dels nostres infants i adolescents.
- S'instrumentin les mesures normatives i pràctiques necessàries per a que els **edificis i equipaments escolars** es puguin utilitzar **fora de l'horari escolar**.
- S'incrementi la **potenciació de lleure educatiu**.
- S'estimulin els programes i espais per a que els més joves disposin d'espais per **exercitar la responsabilitat**. Això és inseparable d'escoltar la seva opinió i demostrar que es té en compte. I de generar espais de participació social real, bo i potenciant els ja existents, i els diferents models de treball que els promouen (ciutats amigables, ciutats educadores, comunitats d'aprenentatge, projectes educatius de ciutat, plans d'entorn, ...).
- S'instrumentin canals per a que a tots els nivells de les administracions públiques, però particularment al nivell municipal, **es consulti més als més joves, i se'ls tingui en compte** en el disseny d'espais urbans.
- Es potencien tot tipus d'espais i mesures per facilitar la **comunicació intergeneracional**, tant a la família, com a l'escola i a la vida ciutadana.
- Es creï la **figura de l'Ombudsman**, Defensor de l'Infant independent, tan a nivell català com municipal. El de nivell català, cal que depengui directament del Parlament, com ja es fa a d'altres països.
- A més de desenvolupar programes i actuacions destinats a afrontar els problemes i necessitats, i les situacions de risc que afecten a infants i adolescents, calen de manera urgent i prioritària, **polítiques de promoció de tota la població infantil**.
- Es promoguin i desenvolupin actuacions per millorar les **actituds adultes** que puguin incidir en una millora de la responsabilització i de la participació social responsable dels més joves.
- Es planifiquin les actuacions vers els més joves tenint en compte els **usos del temps** que ells i elles fan, i les necessitats horàries de les famílies.
- Es doni més **prioritat política i pressupostària a les polítiques d'infància i joventut**, i a les polítiques vers les famílies amb infants i adolescents.